

STB CONSULTING

Praktyczne aspekty kontroli budowy przez Inspektora pracy.

Tomasz Krzemienowski

STB Consulting

tel. 77 500 04 34

STB CONSULTING

Prowadzący:

- wieloletni inspektor pracy
- wieloletni wykładowca Ośrodka Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy
- egzaminator podczas egzaminów państwowych na stopień inspektora pracy
- wieloletni wykładowca akademicki
- współautor metodyki kontroli inspektora Państwowej Inspekcji Pracy

Przepisy określające zasady prowadzenia oraz dokumentowania wyników kontroli:

- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o Państwowej Inspekcji Pracy (t.j. **Dz.U.2018.623 j.t.**)
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. **Dz.U.2016.23 j.t. z póź.zmia.**)
- Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 81 z dnia 11 lipca 1947 roku dotycząca inspekcji w przemyśle i handlu (Dz.U. z 1997 r., nr 72, poz. 450).

STB CONSULTING

Państwowa Inspekcja Pracy
Inspektor Pracy

Organ **kontroli i nadzoru**

Kontrola - ocena stanu faktycznego i porównanie go ze stanem postulowanym w przepisach prawa

Nadzór – stosowanie środków prawnych w celu dostosowania stanu faktycznego do stanu postulowanego w przepisach prawa

Zakres kontroli IP

IP prowadzi kontrolę w celu:

- ustalenia stanu faktycznego

w zakresie:

- przestrzegania prawa pracy,
- przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przepisów dotyczących legalności zatrudnienia

STB CONSULTING

Kto podlega kontroli IP

W zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia kontroli ze strony PIP podlegają **wszyscy pracodawcy i przedsiębiorcy** niebędący pracodawcami, na rzecz których świadczona jest praca przez osoby fizyczne, w tym osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia pracy.

STB CONSULTING

Gdzie IP może prowadzić kontrolę

IP może przeprowadzić kontrolę w:

- siedzibie podmiotu kontrolowanego,
- innych miejscach działalności kontrolowanego,
- miejscach przechowywania dokumentów finansowych i kadrowych,

Poszczególne czynności kontrolne mogą być wykonywane także w siedzibach jednostek organizacyjnych PIP.

STB CONSULTING

Podstawowe uprawnienia IP

- IP ma prawo przeprowadzania kontroli bez uprzedzenia o każdej porze dnia i nocy,
- IP nie podlega obowiązkowi posiadania przepustki – po kontrolowanym terenie może poruszać się swobodnie,
- IP jest zwolniony z rewizji osobistej, nawet jeśli przewiduje ją regulamin pracy w kontrolowanym zakładzie,

A co z samochodem inspektora pracy?

Inspektor pracy ma prawo do:

- swobodnego wstępu na teren zakładu pracy i do wszystkich jego obiektów i pomieszczeń,
- przeprowadzania oględzin obiektów, maszyn i urządzeń oraz pomieszczeń pracy,
- żądania pisemnych i ustnych informacji w sprawach objętych kontrolą (także od pracowników),
- wzywania i przesłuchiwania w związku z kontrolą (także pracowników),
- wglądu do dokumentacji zakładu pracy
- wglądu do akt osobowych i wszelkich dokumentów związanych z wykonywaniem pracy

- zapoznania się z decyzjami wydanymi przez inne organy kontroli i nadzoru nad warunkami pracy oraz ich realizacją,
- utrwalenia **przebiegu kontroli** za pomocą środków technicznych służących do utrwalania obrazu lub dźwięku,
- sprawdzania tożsamości osób wykonujących pracę lub przebywających na terenie podmiotu kontrolowanego, ich przesłuchiwanie i żądania oświadczeń w sprawie legalności zatrudnienia lub prowadzenia innej działalności zarobkowej,

STB CONSULTING

Zasady działania IP

Ponieważ inspektor pracy jest nie tylko pracownikiem Państwowej Inspekcji Pracy, lecz także **organem administracji** wydającym decyzje, powinien on realizować swoje zadania w zgodzie z zasadami postępowania administracyjnego, wśród których na szczególną uwagę zasługują:

Zasada praworządności

Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Zasada ta jest również zasadą konstytucyjną, wynikającą z art. 7 Konstytucji, który stanowi, że organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Podejmowane przez organ administracji publicznej czynności muszą znajdować swoje oparcie w powszechnie obowiązujących przepisach prawa.

W odniesieniu do organów administracji publicznej nie obowiązuje zasada, że mogą one podejmować każde działanie, które nie jest zabronione przez przepisy prawa.

STB CONSULTING

Zasada prawdy obiektywnej

Polega na zobowiązaniu organów wydających decyzję do dążenia do możliwie najwierniejszego odtworzenia rzeczywistego stanu faktycznego, na podstawie którego zostaje wydana decyzja.

Zasada ta urzeczywistnia prawo **strony** do czynnego udziału w postępowaniu.

STB CONSULTING

Zasada rozstrzygania wątpliwości interpretacyjnych na korzyść strony.

Jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest **nałożenie na stronę obowiązku** bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, **wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony**, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ.

Zasada pogłębiania zaufania.

Organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania.

„Jak się przyjmuje, zasada ta ma na celu wyrównanie pozycji obywateli w postępowaniach administracyjnych. Zakłada się, że organy administracji powinny realizować tę zasadę we wszelkiego rodzaju kontaktach z obywatelami, a jej naruszenie może prowadzić do powstania odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej pracowników administracji.”

(Maria Grzymisławska-Cybulska)

STB CONSULTING

Zasada udzielania informacji

Organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego.

Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Zasada wysłuchania stron

Organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Organy te **mogą odstąpić** od tej zasady tylko w przypadkach, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na **niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego** albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną.

Zasada przekonywania

Obowiązek organów administracji publicznej **wyjaśniania stronom w sposób jasny, zrozumiały i logiczny** przyczyn podejmowania określonych działań przez te organy.

Istotne jest, że zasada ta obowiązuje w trakcie całego postępowania administracyjnego, tj. od momentu jego wszczęcia aż do wydania ostatecznej decyzji.

Organy administracji publicznej powinny szczególnie skrupulatnie przestrzegać zasady przekonywania w przypadku postępowań zmierzających do nałożenia na stronę sankcji lub uciążliwych obowiązków.

Zasada oceny działania urzędów

Od 30 kwietnia 2018 r. obowiązuje art. 14a znowelizowanego Kodeksu postępowania administracyjnego, który stanowi, iż

„Organy administracji publicznej umożliwiają stronom ocenę działalności urzędów kierowanych przez te organy, w tym pracowników tych urzędów.”

Rozpoczęcie czynności kontrolnych

IP przeprowadza kontrolę **po okazaniu legitymacji** służbowej i **upoważnienia** do jej przeprowadzenia.

- Komu IP powinien okazać legitymację służbową na terenie budowy?
- Czy IP może rozpocząć czynności kontrolne bez okazania legitymacji?
- Czy IP może rozpocząć i prowadzić czynności kontrolne przed okazaniem upoważnienia do kontroli?

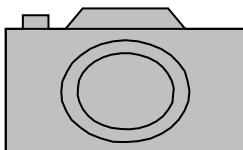
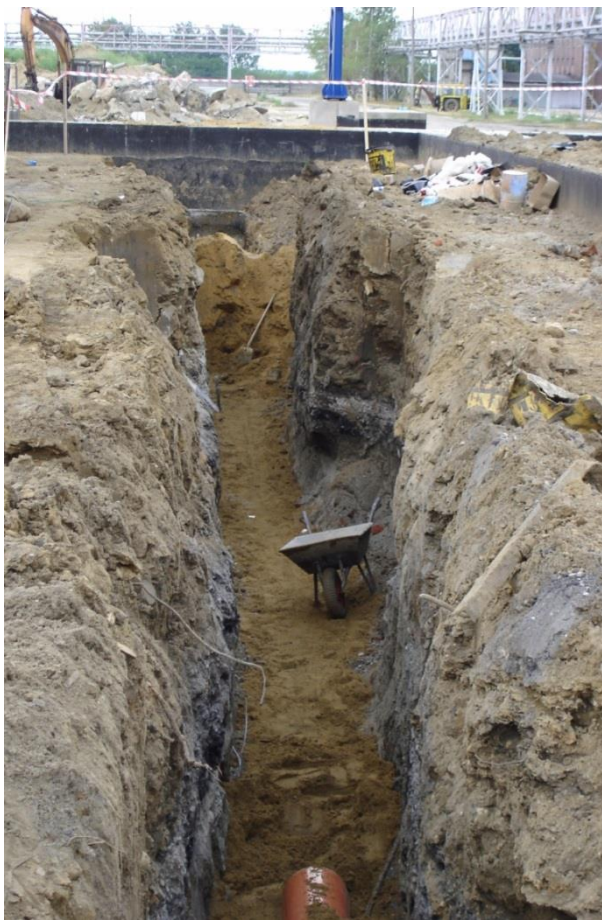

STB CONSULTING

Czynności przed okazaniem upoważnienia do kontroli

Jeżeli okoliczności faktyczne (np. bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracowników) uzasadniają niezwłoczne podjęcie kontroli u przedsiębiorcy, może być ona podjęta **po okazaniu legitymacji służbowej**. W takiej sytuacji kontrolowanemu przedsiębiorcy należy **niezwłocznie**, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia podjęcia kontroli, doręczyć upoważnienie do przeprowadzenia kontroli.

Fotografia jako dowód nieprawidłowości na budowie

STB CONSULTING

Inspektor pracy ma prawo utrwalania przebiegu i wyników oględzin obiektów, pomieszczeń, stanowisk pracy (...) **w toku czynności kontrolnych.**

Co zatem z fotografiami wykonanymi przed formalnym rozpoczęciem czynności?

Czy fotografia wykonana przez IP przed okazaniem legitymacji może stanowić podstawę wydania decyzji np. wstrzymania prac? Czy może być dowodem popełnienia wykroczenia?

Na chwilę obecną brak jest w Ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy jednoznacznych regulacji, które pozwalałyby inspektorowi pracy na prowadzenie czynności **quasi-operacyjnych**, a z pewnością za takie należałoby uznać wykonywanie rejestracji obrazu miejsca wykonywania prac przed rozpoczęciem czynności kontrolnych.

Momentem rozpoczęcia tych czynności jest z całą pewnością moment okazania legitymacji służbowej.

Fotografie budowy przesłane do PIP mailem

STB CONSULTING

Podstawą do wydania decyzji administracyjnej mogą być jedynie ustalenia poczynione przez inspektora pracy w toku kontroli.

Jednak samą kontrolę można wszcząć na podstawie informacji uzyskanej choćby mailem czy telefonicznie.

STB CONSULTING

Komu Inspektor pracy powinien okazać legitymację?

Przepisy Ustawy o PIP także i w tym miejscu nie są jednoznaczne, stanowiąc w art. 24 ust. 2, iż

„Kontrolę przeprowadza się po okazaniu legitymacji służbowej potwierdzającej tożsamość i uprawnienia inspektora pracy(...)”

Jednak już w ust. 3 tegoż art. ustawodawca wskazuje, że

„Kontrolę przedsiębiorcy przeprowadza się po okazaniu legitymacji służbowej i upoważnienia do jej przeprowadzenia.”

Kogo kontroluje inspektor PIP?

Na mocy art. 13 pkt 1 Ustawy o PIP kontroli podlegają pracodawcy i w ograniczonym zakresie przedsiębiorcy.

Nie należy mieć zatem wątpliwości, iż inspektor pracy podczas kontroli powinien okazać legitymację kontrolowanemu pracodawcy lub osobie go reprezentującej (np. pełnomocnikowi).

Z całą pewnością za moment rozpoczęcia kontroli nie można uznać okazania legitymacji szeregowemu pracownikowi, brygadziście czy majstrowi.

W dalszej części dowiedzimy, że w istocie rzeczą stroną postępowania jest jedynie pracodawca, a jedynie w wyjątkowych sytuacjach kierownik wydzielonej jednostki organizacyjnej.

STB CONSULTING

Kierownik budowy

Praktyka działania inspektora pracy wskazuje, że nader często czynności kontrolne na budowach prowadzone są po okazaniu legitymacji kierownikowi budowy (a czasem pierwszej napotkanej osobie).

Z punktu widzenia wyżej cytowanych przepisów jest to praktyka wątpliwa.

Jeszcze więcej wątpliwości budzi możliwość wydania kierownikowi decyzji administracyjnej czy też podpisanie przez kierownika protokołu z kontroli.

Pewien przypadek wart jest w tym miejscu omówienia...

Strony postępowania kontrolnego

Stroną postępowania kontrolnego prowadzonego przez inspektorów PIP może być **wyłącznie pracodawca lub przedsiębiorca**, co implikuje niezwykle istotne konsekwencje, zwłaszcza w zakresie możliwości adresowania postanowień protokołu z kontroli czy wydawania decyzji administracyjnych

90-UZ-10000

WYSTĄPIENIE

pkt 8, w związku z art. 33 ust. 1 pkt 1 i Pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 623) p

wnoszę

Na podstawie art. 11 pkt 1, 6, 6a⁽¹⁾ w związku z art. 33 ust. 12, 18, 04.2018 r.

NAKAZ

1. Poddas

Ter

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY
INSPEKTOR PRACY
OKRĘGOWEGO INSPEKTORATU PRACY
90-441 Łódź, al. Kościuszki 123
tel. 6351-224
(pieczęć nagłówkowa inspektora pracy)

Nr rej. 090210-53-K021-Pt/18

PROTOKÓŁ KONTROLI

☐ pracodawcy⁽¹⁾ ☐ przedsiębiorcy niebędącego pracodawcą⁽¹⁾ ☐ innego podmiotu⁽¹⁾

wydzielonej jednostki organizacyjnej: ☒ pracodawcy⁽¹⁾ ☐ przedsiębiorcy niebędącego pracodawcą⁽¹⁾

STB CONSULTING

Kiedy protokół, a kiedy notatka z kontroli

Ustalenia kontroli dokumentowane są w formie **protokołu**, a przy niestwierdzeniu uchybień mogą być dokumentowane w formie **notatki urzędowej**

(Art. 31 Ustawy o PIP)

Czynności „formalno – techniczne”, zmierzające do przeprowadzenia kontroli powinny być udokumentowane w **notatce służbowej**.

Uwaga: Notatki urzędowe i służbowe nie muszą być potwierdzone podpisem pracodawcy.

STB CONSULTING

Brak pracodawcy na budowie – co wtedy?

W razie **braku możliwości rozpoczęcia kontroli podmiotu** ze względu na brak kontaktu z pracodawcą lub przedsiębiorcą niebędącym pracodawcą, ustalenia z czynności wyjaśniających powinny być dokumentowane **w notatce służbowej**.

(Stanowisko Komisji Prawnej GIP z 05.07.2013 r.)

Ustalenia z notatki służbowej nie są wystarczającą podstawą do wydania przez IP środków prawnych.

Treść protokołu z kontroli

Okoliczności faktyczne opisane przez Inspektora pracy prowadzącego kontrolę w protokole lub wynikające z dołączonych do niego załączników, **powinny stanowić wystarczające uzasadnienie faktyczne** dla wystosowanych w wyniku kontroli środków prawnych i innych przewidzianych prawem działań (np. postępowania wykroczeniowego).

Treść protokołu powinna być jasna i zrozumiała, nie tylko dla inspektora, lecz także dla pracodawcy, jako strony postępowania.

Treść protokołu z kontroli

Z zapisów protokołu powinno jednoznacznie wynikać **czy doszło do naruszenia przepisów**. Inspektor pracy powinien odnosić się do obowiązujących przepisów, pomijając w treści protokołu własne oceny i uwagi. Nie ma natomiast obowiązku cytowania w protokole z kontroli treści naruszonych przepisów prawa.

Specyfika czynności kontrolnych IP polega na tym, że **treść protokołu z kontroli stanowi jednocześnie uzasadnienie faktyczne** do wydanych ewentualnie decyzji administracyjnych w zakresie bhp.

STB CONSULTING

Dwa identyczne protokoły?

Protokół z kontroli powinien zostać sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje pracodawca lub osoba go reprezentująca.

Jeżeli protokół z kontroli ma załączniki (choćby liczne i w całości pozyskane od kontrolowanego pracodawcy), ich kopia także musi zostać przekazana stronie postępowania ponieważ załączniki stanowią integralną część protokołu z kontroli.

Czy inspektor pracy się myli?

Tak, myli się tak jak każdy.

Dlatego art. 31.4. Ustawy o PIP daje podmiotowi kontrolowanemu prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole.

Zastrzeżenia należy zgłosić na piśmie w terminie 7 dni od dnia przedstawienia protokołu

Środki prawne wydawane przez IP

Kontrola nie jest celem, lecz drogą. Celem jest doprowadzenie ewentualnie stwierdzonych nieprawidłowości do stanu zgodnego z prawem.

W tym celu inspektor pracy stosuje:

- decyzje
- wnioski
- powództwa
- inne działania na mocy odrębnych przepisów (np. informuje inne organy właściwe rzeczowo).

STB CONSULTING

Decyzje wydawane na budowach

Z wyżej wymienionych środków oddziaływania stosowanych przez IP podczas kontroli, na placu budowy najczęściej znajdzie zastosowanie decyzja administracyjna, a właściwie liczne jej rodzaje opisane zarówno w Ustawie o PIP, jak i wydawane na podstawie Kodeksu Postępowania Administracyjnego.

Różnica między decyzjami wydawanymi na mocy Ustawy o PIP, a tymi wydanymi w oparciu o KPA jest niezwykle istotna.

Elementy decyzji administracyjnej

Prawidłowo wydana pisemna decyzja powinna zawierać:

- 1) oznaczenie organu administracji publicznej;
- 2) datę wydania;
- 3) oznaczenie strony lub stron;
- 4) powołanie podstawy prawnej;
- 5) rozstrzygnięcie;
- 6) uzasadnienie faktyczne i prawne;

a ponadto:

7) pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania;

8) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji, a jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego – kwalifikowany podpis elektroniczny;

9) w przypadku decyzji, w stosunku do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego, sprzeciw od decyzji lub skarga do sądu administracyjnego – pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa, sprzeciwu od decyzji lub skargi oraz wysokości opłaty od powództwa lub wpisu od skargi lub sprzeciwu od decyzji, jeżeli mają one charakter stały albo podstawie do wyliczenia opłaty lub wpisu o charakterze stosunkowym, a także możliwości ubiegania się przez stronę o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

A dlaczego elementy decyzji są ważne?

STB CONSULTING

projekt regulam. nadzoru architektonicznego budowlanego

DZIENNIK BUDOWY *)

Nr / 20.... r.
Wydany dnia 20.... r.
Zawiera stron oryginałów i stron kopii.

Inwestor
.....
(nazwa i adres)

Inwestycja / rodzaj
.....

Adres budowy / rozbiórki / montażu**)
.....
(adres)

Pozwolenie na budowę
Zgłoszenie budowy
z dnia 20.... r.
Nr

Dziennik budowy należy prowadzić w sposób określony w § 6, § 7, § 8, § 9, § 10, § 11, § 12 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 25 grudnia 1994 r. (M.P. Nr 2 z 1995 r. poz. 29) pod groźbą kary grzywny określonej w art. 93 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 414).

*) Dziennik Budowy ma zastosowanie również do robót rozbiórkowych, montażowych i specjalnych.
**) Niepotrzebne skreślić

Art. 34 ust. 2 ustawy o PIP:

*„Decyzja wydana w formie pisemnej lub stanowiąca **wpis do dziennika budowy** powinna zawierać: oznaczenie organu Państwowej Inspekcji Pracy, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, termin usunięcia stwierdzonych uchybień oraz pouczenie o przysługujących środkach odwoławczych.”*

Zatem wszelkie „decyzje” wpisywane przez IP do dziennika budowy w formie skróconej, bez wyżej wskazanych elementów, decyzjami nie są.

STB CONSULTING

Decyzja wpisana do dziennika budowy

Wśród niezbędnych elementów decyzji wpisanej do dziennika budowy, istotne wątpliwości może budzić już sam obowiązek wskazania **adresata decyzji**, a zatem skonkretyzowanego pracodawcę lub przedsiębiorcę, który jest stroną postępowania kontrolnego – o ile okazano mu skutecznie legitymację służbową.

Na budowie może jednocześnie wykonywać prace wiele podmiotów, w tym pracodawców i przedsiębiorców.

Oznaczenie strony

Oznaczenie strony wskazuje podmiot praw lub obowiązków. Osoby fizyczne powinny być oznaczane danymi personalnymi, a osoby prawne oraz inne jednostki organizacyjne – pełną nazwą i siedzibą podaną stosownie do danych z rejestru, ewidencji lub umowy powołującej dany podmiot do życia

(B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2005, str. 505).

STB CONSULTING

Termin wykonania decyzji

*Dodatkowym składnikiem decyzji może być **termin**.
Składnikiem dodatkowym decyzji jest również
**klauzula o jej natychmiastowej wykonalności z mocy
prawa***

(B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Warszawa 2005, str. 513 – 514).

W kontekście naszego wykładu najistotniejsza wydaje się właśnie klauzula natychmiastowej wykonalności nadawana na mocy decyzji wydanej w trybie KPA.

STB CONSULTING

Komu IP może wydać decyzję?

W tej kwestii istnieje wiele nieświadomości, na które wpłynęły też lata złej praktyki w działaniach samych inspektorów pracy.

Niejednokrotnie, zwłaszcza podczas kontroli placów budów, zwłaszcza na małych budowach, inspektor pracy wydaje decyzję np. wstrzymania prac, skierowania do innej pracy i inne bądź to kierownikowi, bądź to majstrowi, brygadziście czy wręcz szeregowemu pracownikowi.

Czy aby na pewno może?

II SA/Rz 478/08

*„Adresatem jakichkolwiek nakazów Inspektora Pracy **może być tylko pracodawca**, a nie osoba pełniąca funkcję organu reprezentującego.”*

Pogląd ten powtórzono także w Wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2013-01-04 (I OSK 901/12), gdzie organy PIP podnosiły wręcz argument, iż stroną postępowania przed inspektorem pracy może być wyłącznie pracodawca.

Skąd więc liczne przypadki wydawania przez IP decyzji ustnych na budowie pracownikom?

ZASADA (zgodnie z Kpa)

Stroną decyzji, o których mowa w art. 11 pkt 1 - 4 Ustawy o PIP są pracodawcy oraz nie będący pracodawcami przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne (z siedzibą zgodną z właściwością miejscową - terytorialną organu) na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym prowadzące działalność gospodarczą

ODSTĘPSTWO

Decyzje i wnioski dotyczące terenowych jednostek organizacyjnych podmiotu kontrolowanego, inspektor pracy kieruje do tego podmiotu, bez względu na swoją właściwość terytorialną.

Jeżeli usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości nie wymaga decyzji pracodawcy, a także gdy nie można inaczej uniknąć niebezpieczeństwa zagrażającego życiu lub zdrowiu pracowników, decyzje wydaje się osobie kierującej tą jednostką. **(Trudno przyjąć by każda budowa była jednostką organizacyjną podmiotu kontrolowanego)**

Adresatem nakazu inspektora pracy może być:

- Podmiot kontrolowany mający siedzibę na terenie właściwości miejscowej okręgowego inspektoratu pracy.
- Podmiot kontrolowany niemający siedziby na terenie właściwości miejscowej okręgowego inspektoratu pracy:
 - terenowa jednostka organizacyjna podmiotu kontrolowanego, w której przeprowadzano kontrolę, znajduje się na terenie właściwości miejscowej okręgowego inspektoratu pracy.
- Kierujący terenową jednostką organizacyjną podmiotu kontrolowanego, w której przeprowadzano kontrolę, znajdująca się na terenie właściwości miejscowej okręgowego inspektoratu pracy jeżeli:

usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości nie wymaga decyzji pracodawcy.

nie można inaczej uniknąć niebezpieczeństwa zagrażającego życiu lub zdrowiu pracowników.

STB CONSULTING

Wydanie decyzji na budowie, gdzie pracują wyłącznie zleceniobiorcy

SA/Bk 57/15 - Wyrok WSA w Białymstoku z 26.03.2015 r.

*... całkowicie bezzasadny pozostaje zarzut skargi, jakoby Inspektor Pracy nie posiadał w sprawie niniejszej uprawnień do wydania nakazu (art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy) z uwagi na to, że **na budowie zatrudnione są osoby nie na podstawie stosunku pracy, ale na podstawie umów cywilnoprawnych**. Trafnie w tym względzie wskazał organ odwoławczy, że skoro w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy Inspektor Pracy jest uprawniony kontrolować nie tylko warunki pracy pracowników w rozumieniu Kodeksu pracy, ale również warunki pracy osób zatrudnionych na innych niż stosunek pracy podstawach (w tym cywilnoprawnych), to miał również prawo wydać nakazy jak w sprawie niniejszej.*

Decyzje wydawane przez IP

Decyzja nakazania usunięcia stwierdzonych uchybień w ustalonym terminie w przypadku, gdy naruszenie dotyczy przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;

Przesłanki wydania decyzji : Naruszenie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Termin wykonania decyzji: Termin określony decyzją lub rygor natychmiastowej wykonalności (art. 108 Kpa – gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę życia lub zdrowia ludzkiego).

Zakres podmiotowy decyzji: Pracodawca, przedsiębiorca i inne jednostki organizacyjne - na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne.

Forma decyzji: Decyzja pisemna, wpis do dziennika budowy, decyzja ustna.

Orzecznictwo

Instytucja przewidziana w **art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego** ma charakter wyjątku od zasady niewykonywania decyzji nieostatecznych. Przesłanki uzasadniające taki rygor muszą być zatem poddawane ścisłej wykładni. Nakazy inspektora pracy mają charakter decyzji administracyjnych; ponadto żaden przepis prawa nie przewiduje obowiązku natychmiastowego ich wykonania. Takich regulacji nie zawiera ani ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy, ani powoływane przez organy orzekające przepisy Kodeksu pracy. Do powyższych nakazów ma zatem w pełni zastosowanie art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego (wyrok NSA z dnia 30 czerwca 2006 roku). (I OSK 116/06)

STB CONSULTING

Wstrzymanie prac

Decyzja wstrzymania prac lub działalności, gdy naruszenie powoduje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia pracowników lub innych osób wykonujących te prace lub prowadzących działalność;

Uwaga!

bezpośrednie zagrożenie
to wysokie prawdopodobieństwo
wystąpienia groźby zaistnienia
wypadku lub choroby

Decyzja wstrzymania prac

Przesłanki wydania decyzji: Naruszenie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy powoduje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia pracowników lub innych osób wykonujących te prace lub prowadzących działalność.

Termin wykonania decyzji: Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy prawa.

Zakres podmiotowy decyzji: Pracodawca, przedsiębiorca i inne jednostki organizacyjne na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne.

Forma decyzji: Decyzja pisemna, wpis do dziennika budowy, decyzja ustna.

Skierowanie do innych prac

Decyzja skierowania do innych prac pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych albo pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy przy pracach niebezpiecznych, jeżeli pracownicy ci lub osoby nie posiadają odpowiednich kwalifikacji

Uwaga!

- prace niebezpieczne – prace o wysokim prawdopodobieństwie wypadku wykonywane wbrew przepisom dot. tych prac np. bez środków ochrony indywidualnej
- brak kwalifikacji to brak dodatkowych uprawnień

Skierowanie do innych prac

Przesłanki wydania decyzji: Pracownicy lub inne osoby dopuszczone zostały do pracy wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych.

Pracownicy lub inne osoby dopuszczone zostały do pracy przy pracach niebezpiecznych, jeżeli pracownicy ci lub osoby nie posiadają odpowiednich kwalifikacji.

Decyzję wydaje się w sytuacji, gdy zagrożenie dotyczy:

Pracowników, osób wykonujących pracę na innej podstawie.

Organ uprawniony, termin, zakres i forma decyzji, jak przy wstrzymaniu prac.

STB CONSULTING

Wstrzymanie eksploatacji

Decyzja nakazania wstrzymania eksploatacji maszyn i urządzeń w sytuacji, gdy ich eksploatacja powoduje bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

Uwaga!

Nakaz dotyczy sytuacji, gdy stan zagrożenia wynika z powodu eksploatacji lub ewentualnej eksploatacji maszyn i urządzeń, a zagrożenie dotyczy każdego człowieka

Przesłanki wydania decyzji: Eksploatacja maszyn i urządzeń powoduje bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zagrożenie życia bądź zdrowia musi być bezpośrednie.

Decyzję wydaje się w sytuacji, gdy zagrożenie dotyczy: pracowników, osób wykonujących pracę na innej podstawie, osób prowadzących działalność, **innych osób.**

Organ uprawniony, termin, zakres i forma decyzji, jak przy wstrzymaniu prac.

STB CONSULTING

Zakaz wykonywania pracy

Decyzja zakazania wykonywania pracy lub prowadzenia działalności w miejscach, w których stan warunków pracy stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi.

Uwaga! Zagrożenie wynika ze środowiska pracy

Przesłanki wydania decyzji: W miejscach, w których wykonuje się pracę lub prowadzi działalność, stan warunków pracy stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi.

Zagrożenie życia bądź zdrowia musi być bezpośrednie.

Decyzję wydaje się w sytuacji, gdy zagrożenie dotyczy:

Pracowników, osób wykonujących pracę na innej podstawie, osób prowadzących działalność, **innych osób**.

Organ uprawniony, termin, zakres i forma decyzji, jak przy wstrzymaniu prac.

STB CONSULTING

Zaprzestanie działalności

Decyzja nakazania, w przypadku stwierdzenia, że stan bezpieczeństwa i higieny pracy zagraża życiu lub zdrowiu pracowników lub osób fizycznych wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym osób wykonujących na własny rachunek działalność gospodarczą, **zaprzestania prowadzenia działalności bądź działalności określonego rodzaju;**

Uwaga! Nakaz kierowany nie tylko do pracodawcy.

Przesłanki wydania decyzji: Stan bezpieczeństwa i higieny pracy zagraża życiu lub zdrowiu pracowników lub osób fizycznych wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym osób wykonujących na własny rachunek działalność gospodarczą.

Stan zagrożenia musi mieć charakter trwały i nieusuwalny. W szczególności nie można go usunąć w drodze skierowania do podmiotu kontrolowanego innych decyzji z ustawy o PIP.

Zagrożenie życia bądź zdrowia nie musi być bezpośrednie.

Decyzję wydaje się w sytuacji, gdy zagrożenie dotyczy:

Pracowników, osób wykonujących pracę na innej podstawie, osób prowadzących działalność.

STB CONSULTING

Odwołanie od decyzji IP

Art. 34 ust.5 ustawy o PIP:

Od decyzji inspektora pracy **wydanej w formie pisemnej lub stanowiącej wpis do dziennika budowy**, podmiotowi kontrolowanemu przysługuje odwołanie do okręgowego inspektora pracy.

Odwołanie wnosi się w terminie 7 dni od daty otrzymania decyzji.

A co z często stosowaną na budowie decyzją ustną inspektora pracy?

Odwołanie od decyzji ustnej IP

II SA/Sz 290/15

Zdaniem Sądu za słuszne należy uznać stanowisko organu, że z uwagi na treść art. 12 cytowanej ustawy, przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego w tym wypadku nie mają zastosowania. Zgodnie z tym przepisem bowiem, w postępowaniu przed organami Państwowej Inspekcji Pracy w sprawach nieuregulowanych w ustawie bądź w przepisach wydanych na jej podstawie albo w przepisach szczególnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

Ponieważ kwestia dopuszczalności odwołań od decyzji inspektora pracy jak również wydawania przez tego inspektora decyzji ustnych została uregulowana w art. 34 ust. 1 – 4 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy zatem nie znajdują zastosowania w omawianym zakresie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. (**brak możliwości odwołania od decyzji ustnej**)

Wnioski w Wystąpieniu

Art. 11 Ustawy o PIP stanowi, iż

*„w razie stwierdzenia naruszenia przepisów prawa pracy lub przepisów dotyczących legalności zatrudnienia (innych niż wymienione w pkt 1-7 ustawy o PIP) właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy są uprawnione odpowiednio do **skierowania wystąpienia lub wydania polecenia**, w sprawie ich usunięcia, a także wyciągnięcia konsekwencji w stosunku do osób winnych.”*

Moc prawna Wystąpienia

1. *Wystąpienie inspektora pracy **nie rodzi żadnego obowiązku po stronie pracodawcy**, ani też nie stwarza żadnego uprawnienia po stronie pracownika. Nie ma ono charakteru władczego i pracodawca nie musi się temu wystąpieniu podporządkować. Jego obowiązkiem jest wyłącznie zawiadomienie inspektora pracy w terminie określonym w wystąpieniu o terminie i sposobie wykonania ujętych w wystąpieniu wniosków.*

2. *Ustawa z 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy nie przewiduje żadnej sankcji administracyjnej za nierespektowanie wystąpienia inspektora pracy przez jego adresata. Nie jest też ono poddane egzekucji, więc nie ma wpływu na sytuację prawną strony.*

(I OSK 1029/08)

Inne uprawnienia IP

Podmiot kontrolowany ma obowiązek zapewnić inspektorowi pracy warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności niezwłocznie przedstawić żądane dokumenty i materiały, zapewnić terminowe udzielanie informacji przez osoby, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 3 (podmiot kontrolowany oraz obecni i byli pracownicy i inne osoby wykonujące pracę), udostępnić urządzenia techniczne oraz, w miarę możliwości, oddzielne pomieszczenie z odpowiednim wyposażeniem. (art. 27 Ustawy o PIP)

STB CONSULTING

Czy IP może wejść na budowę bez ŚOI

Oczywiście inspektor pracy nie powinien prowadzić czynności kontrolnych, czy w ogóle przebywać na placu budowy jeżeli nie stosuje wymaganych środków ochrony indywidualnej. Jest jednak jedno ale...

Art. 304⁴ K.p. stanowi: *Pracodawca jest obowiązany przydzielać niezbędną odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej osobom wykonującym krótkotrwałe prace **albo czynności inspekcyjne**, w czasie których ich własna odzież może ulec zniszczeniu lub znacznemu zabrudzeniu, a także ze względu na bezpieczeństwo wykonywania tych prac lub czynności.*

STB CONSULTING

Dziękuję za uwagę

Tomasz Krzemienowski

STB Consulting

Opole, tel. 77 500 04 34